

**Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu
wspierania rodziny
dla Gminy Miejskiej Jarosław za rok 2025**

Jarosław, marzec 2026 r.

Wprowadzenie

Rodzina jest wyjątkowym i niepowtarzalnym środowiskiem, niezbędnym dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania człowieka. Jest najmniejszą komórką społeczną, zaspokajającą potrzeby dziecka już od najmłodszych lat, uczącą norm, zasad, przygotowującą do życia w społeczeństwie.

Mając na uwadze dobro rodziny oraz ochronę małoletnich, 9 czerwca 2011 r. uchwalona została Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podstawowym założeniem ustawy jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, zwłaszcza jeśli ma ona trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

Powyższy dokument kształtuje sferę działań państwa wobec rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Ustawa reguluje zagadnienia dotyczące:

- profilaktyki środowiskowej dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej;
- zasad i form wspierania rodzin, które takie trudności chcą przezwyciężyć;
- rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej, a także pomocy w usamodzielnieniu jej pełnoletnich wychowanków;
- procedur adopcyjnych;
- zasad finansowania systemu wsparcia rodziny w opiece nad dzieckiem, pieczy zastępczej i adopcji;
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zadania wspierania rodziny oraz sprawowania pieczy zastępczej, zgodnie z ustawą podzielone zostały pomiędzy gminę, powiat oraz samorząd województwa. Podstawowym i najważniejszym ogniwem systemu wspierania rodziny jest gmina, której działania powinny być nakierowane na profilaktykę oraz udzielanie pomocy rodzinom będącym w kryzysie.

Zadania gminy w zakresie wykonania Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Obowiązek sporządzenia niniejszego sprawozdania wynika z **art. 179 ust. 1 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** „*W terminie do dnia 31 marca każdego*

roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań”.

Lista zadań zawarta w art. 176 teŝe ustawy daje moŝliwość stworzenia w gminie spójnego systemu pomocy dziecku oraz rodzinie.

Do zadań własnych gminy zgodnie z ustawą naleŝy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie moŝliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeŝywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej przez:
 - zapewnienie rodzinie przeŝywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniem gospodarstwa domowego, kształtowaniem i wypełnianiem podstawowych ról społecznych, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeŝywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Działania zrealizowane w 2025 r. w ramach zadań własnych gminy:

I. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W 2025 r. realizowano gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2025-2027.

II. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeŝywającą trudności w wypełnianiu funkcji

opiekuńczo-wychowawczej przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa. Zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - art. 8 ust. 3: *"Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego"*. W celu realizacji w/w zadań Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu zatrudnił w 2025r. dwóch asystentów rodziny.

Praca asystenta rodziny opierała się na bezpośrednim kontakcie z klientami. Według art. 14 ww. ustawy, „asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę”.

Celem współdziałania było:

1. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Asystent rodziny jest bardzo istotnym elementem systemu wspierania rodziny w środowisku. Może on zostać wprowadzony do rodziny, która przeżywa problemy opiekuńczo-wychowawcze:

- ◆ na wniosek pracownika socjalnego,
- ◆ na mocy postanowienia sądu rodzinnego,
- ◆ na wniosek rodziny.

Asystent rodziny jest profesją, którą wyróżniają kompleksowe działania podejmowane wobec rodziny. Polegają one przede wszystkim na towarzyszeniu rodzinie, z jednoczesnym zachowaniem profesjonalnych relacji w pokonywaniu trudności, poprawie funkcjonowania i eliminowaniu niekorzystnych dla rodziny sytuacji kryzysowych.

W roku 2025 wsparciem asystentów rodziny objętych zostało **35 rodzin, (83 dzieci)**. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta przeżywały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, ponadto bardzo często nakładały się na to występujące w rodzinie patologie, jak alkoholizm czy przemoc.

Powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin wspieranych przez asystentów rodziny były także: niepełnosprawność, przewlekła choroba, ubóstwo, wyuczona bezradność oraz zaburzenia psychiczne.

Charakterystyka rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w roku 2025

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie
1.	Liczba rodzin objętych asystenturą (narastająco od początku roku), w tym:	35
	• Liczba dzieci w rodzinach	83
2.	Liczba rodzin objętych asystenturą na podstawie postanowienia Sądu.	3
3.	Liczba rodzin z którymi rozpoczęto współpracę w 2025r. w ramach wsparcia asystenta rodziny.	14
4.	Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę, w tym:	11
	• ze względu na osiągnięcie celów	4
	• ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	6
	• ze względu na brak efektów	1
	• ze względu na zmianę metod pracy	0

W rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jarosławiu, w tym współpracujących z asystentem rodziny, prowadzone były następujące działania:

a) Udzielanie pomocy w poprawie sytuacji życiowej:

- wytyczne dotyczące czynności porządkowych (sporządzenie listy zadań utrzymujących porządek w mieszkaniu, podział obowiązków na członków rodziny),
- trening kulinarny (piramida żywieniowa, zasady zdrowego odżywiania),
- trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie (edukacja w zakresie profilaktyki zdrowotnej, zasady pielęgnacji dzieci),
- edukacja w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieniczne, wiedza na temat schorzeń związanych z zaniedbaniem tej sfery życia),
- edukacja w zakresie gospodarowania budżetem (analiza dochodów i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb),
- uświadamianie niebezpieczeństw wynikających z podjęcia pożyczki gotówkowej w tzw. „parabankach”, zakupów na raty itp.,

- edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami (sposoby oszczędzania wody, prądu, gazu itp.),
- porządkowanie dokumentacji - wykorzystywanie swoich możliwości i uprawnień w celu pozyskania dodatkowych dochodów,
- pomoc w regulowaniu spraw urzędowych.

b) Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.

Podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej sytuacji życiowej, środowisku wychowawczym, problemach i dotychczasowych próbach ich rozwiązania. Na tej podstawie sporządzane są indywidualne plany pracy z rodziną, obejmujące m.in. wskazania dotyczące możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe.

W zakresie wspierania rodzin w pokonywaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej udzielano pomocy finansowej i rzeczowej na bieżące utrzymanie w postaci:

- pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym (stypendium szkolne);
- zasiłku szkolnego, który przysługuje uczniom znajdującym się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego;
- dodatku mieszkaniowego;
- zasiłku stałego;
- zasiłku okresowego;
- zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego;
- świadczeń z programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”;
- pracy socjalnej;
- poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego).

Ponadto, asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni udzielali rodzinom objętym wsparciem asystenta pomocy w uzyskaniu lokalu mieszkalnego z zasobów Miasta Jarosław m.in. poprzez pomoc w wypełnianiu wniosku o przydział mieszkania komunalnego. Pracownicy działu pomocy środowiskowej udzielali wsparcia także w poszukiwaniu przez rodziny mieszkań do wynajęcia na terenie miasta.

c) Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych:

- poprawa wzajemnej komunikacji w relacjach rodzic-dziecko (rozmowy o prawidłowym komunikowaniu się, wyrażaniu uczuć i wzajemnych potrzeb),

- trening psychoedukacyjny (radzenie sobie ze stresem, zniechęceniem, lękiem, bezsilnością i własnymi emocjami),
- trening asertywności i budowania poczucia własnej wartości (zachowania asertywne w sytuacji prezentowania własnej opinii oraz reakcji na krytykę i atak),
- praca nad usprawnieniem porozumiewania się w drodze dialogu, którego efektem będzie nabycie prawidłowych nawyków w zakresie mówienia i słuchania (rozmowy edukacyjne dotyczące używania odpowiedniego słownictwa adekwatnego do wieku i sytuacji),
- wsparcie psychologiczne dla rodziców i dzieci (informowanie o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej oferowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną w Jarosławiu).

d) Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi:

- działania na rzecz reintegracji rodziny (edukacja w zakresie wspólnego spędzania czasu przez wszystkich domowników, wspólnego uczestnictwa w świętach rodzinnych);
- poprawa relacji rodzic-dziecko (nauczanie o rolach w rodzinie - co należy do obowiązków rodziców oraz dzieci, rodzaje postaw rodzicielskich i konsekwencje ich stosowania ujawniające się w zachowaniu dziecka);
- podtrzymanie i zacieśnianie więzi rodzinnych (utrzymywanie kontaktu z bliższą i dalszą rodziną, wspólne spędzanie czasu - gry i zabawy, spacery itp.);
- wdrażanie metod nagradzania oraz ponoszenia konsekwencji własnych decyzji;
- motywowanie do aktywnego uczestniczenia w życiu szkolnym dziecka, a także utrzymywania systematycznego kontaktu z wychowawcą dziecka oraz pedagogiem szkolnym;
- kontakt z kuratorem, pedagogiem, wychowawcą klasy, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, lekarzem, Policją;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych: asystenci rodziny i pracownicy socjalni informowali

i zobowiązywali rodziny objęte wsparciem do uczestniczenia w zajęciach prowadzonych przez instytucje zaangażowane w pomoc rodzinom, w tym m.in. Poradnię Psychologiczno- Pedagogiczną;

- udzielenie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych. Psychoedukacja w pedagogice jest środkiem stosowanym przy wszelkiego typu trudnościach wychowawczych czy też trudnościach w funkcjonowaniu w społeczeństwie, stosowana z powodzeniem w celach edukacyjnych, jak: kursy szybkiego czytania, zajęcia korekcyjno- kompensacyjne wspomagające rozwój przy wykorzystaniu aktywnych technik uczenia się.

e) Motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych:

- diagnoza predyspozycji zawodowych;
- umożliwianie rozwoju w sferze zawodowej poprzez możliwość uczestnictwa w różnego rodzaju szkoleniach, kursach realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, a także w ramach projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich;
- informowanie o odbywających się kursach zawodowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, a także przez inne podmioty;
- motywowanie do utrzymania aktywnego kontaktu z Powiatowym Urzędem Pracy.

f) Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej:

- informowanie o sposobach poszukiwania pracy,
- nauka pisania CV, listu motywacyjnego, życiorysu,
- zasady autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej,
- motywowanie do utrzymywania pracy poprzez rozmowy wspierające,
- kierowanie do Centrum Integracji Społecznej.

W roku 2025 rodziny korzystające ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym także współpracujące z asystentem rodziny, korzystały m.in.: z placówek wsparcia dziennego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, świetlic szkolnych, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego oraz Ośrodka Wczesnej Interwencji.

g) Prowadzenie przez pracowników MOPS indywidualnych konsultacji wychowawczych z rodzicami i dziećmi:

- konsultacje dla rodziców (jak motywować dzieci do nauki, organizacja odpowiedniej przestrzeni edukacyjnej, rozmowy o antykoncepcji, konsultacje w związku z konsekwencjami złego zachowania i nagradzaniem dzieci, zacieśnianie więzi poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego);
- konsultacje dla dzieci (sposoby panowania nad emocjami, ćwiczenia na integrację rodzeństwa itp.).

Ponadto, w ramach Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, asystenci rodziny zobowiązani byli do opracowania i realizacji planu pracy z rodziną, co odbywało się we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. W przypadku podejmowania działań na rzecz rodziny, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, asystent zobowiązany był do opracowania i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej z uwagi na konieczność skoordynowania działań z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

2. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Rodzina, która przeżywała problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej mogła, przy współpracy asystenta rodziny, zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca jest to rodzina z bliskiego środowiska dziecka, czyli np. wujostwo lub sąsiedzi. Rodzina wspierająca pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

W roku 2025 w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jarosławiu nie realizowano współpracy z żadną rodziną wspierającą ze względu na brak rodzin deklarujących taką formę wsparcia.

3. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Tworzenie placówek wsparcia dziennego było jednym z działań w ramach systemu opieki nad dzieckiem i wsparcia rodziny. Ich tworzenie należy do zadań własnych gminy, która przygotowuje to samodzielnie lub zleca innemu podmiotowi. Placówki te wspierają

rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Współpracują z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.

Na terenie miasta Jarosławia w 2025 r. funkcjonowały **4 placówki wsparcia dziennego** działające w formie świetlic środowiskowych. Były to:

- **Świetlica Charytatywna Opiekuńczo – Wychowawcza „U Kolpinga” w Jarosławiu, ul. 3-go Maja 49, 37-500 Jarosław** - Świetlica gromadziła dzieci w wieku od 7 do 16 lat. Zajęcia prowadzone były w kilkunastu sekcjach zainteresowań według tygodniowego harmonogramu ustalonego przez instruktorów. Ponadto codziennie w godzinach od 15.00 do 18.00 dyżur pełnili pedagodzy, którzy organizowali dzieciom czas poprzez zabawę, pomoc w odrabianiu zadań oraz korepetycje. Chętne dzieci mogły korzystać codziennie z dożywiania. Poza harmonogramem stałych zajęć, odbywały się indywidualne zajęcia wyrównawcze z dziećmi mającymi szczególne trudności w nauce, dlatego też dodatkowo kilka razy w miesiącu dyżury pełnili specjaliści: radca prawny, psycholog, logopeda, pedagog. Świetlica zapewniała ok. 60 wolnych miejsc.

- **Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Jarosławiu, os. Jagiellonów 1, 37-500 Jarosław** - Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży obejmowała opieką i wychowaniem dzieci z terenu miasta. Wychowankowie mieli zapewnioną pomoc w nauce, dożywianie i różnorodne formy spędzania czasu wolnego. Rodzice korzystali z pomocy i wsparcia specjalistów. Świetlica zapewniała 30 wolnych miejsc.

Stowarzyszenie Kultularno - Wychowawcze im. Anny Jenke w Jarosławiu, Plac ks. Piotra Skargi 2, 37-500 Jarosław- jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu wsparcia dziennego przeznaczoną dla dzieci i młodzieży z Jarosławia. Świetlica obejmowała działaniem wychowawczym, opiekuńczym i edukacyjnym dzieci oraz młodzież w wieku od 7 do 21 lat i wyżej oraz wspierała rodziny w sprawowaniu ich podstawowych funkcji. Placówka dysponowała 45 miejscami.

- **Stowarzyszenie „Nowa Kultura” w Jarosławiu, ul. 3 Maja 12, 37-500 Jarosław**- Stowarzyszenie realizowało swoje cele poprzez wykonywanie zadań w zakresie m.in. pracy formacyjnej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz promowania stylu życia bez uzależnień. Liczba wolnych miejsc w placówce wynosiła 25.

III. Finansowanie kosztów szkoleń dla rodzin wspierających, podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów ponoszonych przez rodziny wspierające, związanych z udzielaniem przez nie pomocy.

W roku 2025 nie poniesiono kosztów szkoleń dla rodzin wspierających, z uwagi na brak chętnych do pełnienia tej funkcji.

IV. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku adopcyjnym.

Pieczą zastępczą ma charakter czasowy i jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia ona czas potrzebny na pracę z rodziną biologiczną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka. Przygotowuje również dziecko do samodzielnego, odpowiedzialnego i godnego życia oraz pokonywania napotykanego trudności w sposób etyczny.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka.

Typy rodzin zastępczych można sklasyfikować następująco:

- **rodzina zastępcza spokrewniona** – mogą ją stworzyć najbliżsi krewni dziecka, czyli dziadkowie lub rodzeństwo (babcia, dziadek, brat, siostra);
- **rodzina zastępcza niezawodowa** – może ją stworzyć zarówno rodzina dziecka niebędąca wstępnyimi lub rodzeństwem dziecka, jak i osoby niespokrewnione z dzieckiem,
- **rodzina zastępcza zawodowa** – to taka rodzina zastępcza, z którą starosta zawiera umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej; tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnyimi lub rodzeństwem dziecka.

Obok rodziny zastępczej zawodowej, tzw. „podstawowej” istnieją dwa szczególne typy zawodowej rodziny zastępczej:

- **specjalistyczna** – w takiej rodzinie przebywają dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności lub dzieci, które mają kłopoty w funkcjonowaniu społecznym umieszczane w rodzinie zastępczej na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz małoletnie matki z dziećmi;
- **pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** – jak sama nazwa wskazuje jest to rodzina będąca rodzajem „pogotowia” dla dzieci. W takiej rodzinie dziecko przebywa do 4

miesiący, jednak w uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do momentu rozstrzygnięcia sytuacji prawnej dziecka.

Rodzinny dom dziecka natomiast to miejsce, w którym może przebywać nie więcej niż ośmioro dzieci. Z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka starosta zawiera umowę o świadczenie usług, z tytułu której przysługuje stałe wynagrodzenie miesięczne. Czas trwania umowy: minimum 5 lat.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;**
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;**
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.**

Sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeżeli brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, lub z innych ważnych względów nie jest to zasadne. Placówki opiekuńczo – wychowawcze zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom, których rodzice trwale lub okresowo nie mogą, nie potrafią lub nie chcą stworzyć im właściwych warunków życia i rozwoju. Umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinno służyć reintegracji rodziny, przywróceniu kompetencji wychowawczych rodzicom.

Wyróżnia się następujące typy placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- 1) placówka opiekuńczo wychowawcza typu socjalizacyjnego,**
- 2) interwencyjnego,**
- 3) specjalistyczno-terapeutycznego,**
- 4) rodzinnego.**

W regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej są umieszczane dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym umieszcza się dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki oraz, które w okresie oczekiwania na przysposobienie, nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

Za tworzenie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej odpowiedzialny jest starosta powiatu, który wykonuje zadania w zakresie pieczy zastępczej za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W ponoszeniu wydatków na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej w części partycypuje też gmina, z której pochodzą dzieci umieszczone w pieczy zastępczej (w pierwszym roku w 10%, w drugim 30%, a w trzecim i następnych – 50%).

Z tytułu współfinansowania **kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo - wychowawczych**, w roku 2025 Gmina Miejska Jarosław wydatkowała kwotę **843 315,26 zł**, z rozróżnieniem kolejno na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych w kwocie **389 338,41 zł** i placówkach opiekuńczo – wychowawczych w kwocie **453 976,85 zł**.

Funkcjonowanie rodzin zastępczych na terenie Gminy Miejskiej Jarosław w 2025 r.

Lp.	Rodzaj zdarzenia / powód rozwiązania rodziny zastępczej	Liczba rodzin
1	Powrót dziecka pod opiekę rodzica naturalnego	1
2	Opuszczenie rodziny przez wychowanków w celu kontynuacji nauki	2
3	Zakończenie procesu adopcyjnego	1
4	Przeniesienie dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej do pieczy instytucjonalnej	1
Razem rozwiązane rodziny		5
Funkcjonujące rodziny zastępcze w 2025 r.		33

Dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2025 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Rodzinna piecza zastępcza	Instytucjonalna piecza zastępcza
1	Liczba dzieci przebywających w ciągu roku	53	16
2	Liczba dzieci umieszczonych w 2025 r.	9	–
3	Liczba dzieci, które opuściły pieczę	7	2
4	w tym przeniesione do pieczy instytucjonalnej	4	–
5	Liczba dzieci, które powróciły w tym samym roku	–	2

V. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie.

Powyższe zadanie realizowane jest corocznie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu.

VI. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej na terenie Gminy Miejskiej Jarosław prowadzony jest na bieżąco, przede wszystkim w rodzinach objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zadanie to jest realizowane zarówno przez asystentów rodziny, jak i wszystkich pracowników działu pomocy środowiskowej.

Zagrożone dzieci i rodziny identyfikuje się na podstawie zgłoszeń ze szkół, przedszkoli, policji czy innych instytucji. Ważne jest zebranie wstępnych informacji o sytuacji dziecka oraz rodzaju trudności w rodzinie. Asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej byli w stałym kontakcie z wychowawcami dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, przede wszystkim poprzez kontakty telefoniczne, osobiste w postaci spotkań w placówkach oświatowych lub też, w wyniku zorganizowanego spotkania grupy diagnostyczno-pomocowej, w przypadku gdy w rodzinie stwierdzono występowanie przemocy domowej.

Pracownicy Ośrodka regularnie wnioskowali o opinie na temat funkcjonowania dzieci w szkołach, a także przeprowadzali rozmowy z dziećmi i rodzicami. Zebrane dane stanowiły podstawę oceny sytuacji dziecka oraz dostosowanie do potrzeb planu pomocy rodzinie.

Wdrożenie działań pomocowych, a więc realizacja zaplanowanych działań odbywała się przy udziale odpowiednich instytucji, takich jak placówki oświatowe z terenu Gminy Miejskiej Jarosław, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, a także Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, działający przy Sądzie Rejonowym w Jarosławiu. W celu skutecznego zabezpieczenia dobra dzieci, do Sądu Rejonowego w Jarosławiu składane były wnioski o wgląd w sytuację rodziny, informujące sąd rodzinny o istnieniu podejrzenia naruszenia dobra małoletniego.

Po wdrożeniu odpowiednich działań, sytuacja dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej była monitorowana poprzez regularne sprawdzanie postępów oraz bieżącą ocenę skuteczności

wdrażanych działań. Monitoring ten obejmował wizyty domowe, rozmowy z dzieckiem i rodziną, konsultacje z nauczycielami oraz innymi specjalistami zaangażowanymi w pomoc.

Potrzeby związane z realizacją zadań Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rok 2026 będzie kontynuacją prowadzonych działań w zakresie tworzenia systemu opieki oraz pomocy rodzinie znajdującej się w trudnej sytuacji, która nie wykonuje swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych w sposób prawidłowy.

Do głównych potrzeb i obszarów działania na rok 2026 należą:

1. Finansowanie zadań.

Zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań wynikających z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jarosławiu m.in. z przeznaczeniem na pokrycie kosztów pobytu małoletnich w pieczy zastępczej oraz utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny.

2. Dostęp do specjalistycznego poradnictwa.

Rozwijanie systemu opieki nad dzieckiem oraz zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy specjalistycznej w formie poradnictwa psychologicznego i prawnego oraz tworzenie systemu szybkiej interwencji w sytuacjach kryzysowych, w tym: zorganizowanie treningów kompetencji dla rodziców, których celem będzie tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie w sferze psychicznej, emocjonalnej, społecznej i socjalnej (aktywne spędzanie czasu wolnego z dzieckiem, porządkowanie mieszkania).

3. Zapewnienie dostępności kadry asystentów rodziny.

Dla procesu standaryzacji usług w postaci wsparcia przez asystenta rodziny, istotna jest dbałość o rozwój i proces kształcenia asystenta poprzez systematyczną superwizję w obszarze metodologicznym, uczestnictwo w kursach, szkoleniach, konferencjach, jak też wymiana doświadczeń środowiska asystenckiego.

4. Rozwój placówek wsparcia dziennego.

Niezbędne jest zapewnienie stabilnego finansowania oraz właściwej organizacji placówek wsparcia dziennego, takich jak świetlice środowiskowe czy ogniska wychowawcze, które pełnią istotną rolę w systemie wspierania dziecka i rodziny. Placówki te zapewniają dzieciom opiekę, wsparcie wychowawcze oraz bezpieczne warunki do wypoczynku i konstruktywnego spędzania czasu wolnego. Ich funkcjonowanie umożliwia realizację działań profilaktycznych, edukacyjnych i opiekuńczych, w tym pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań oraz kształtowanie kompetencji społecznych. Istotne jest dostosowanie ilości tego typu placówek do zdiagnozowanych potrzeb.

5. Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem.

Prowadzenie systematycznego i kompleksowego monitoringu sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem ma kluczowe znaczenie dla wczesnego rozpoznawania problemów oraz podejmowania skutecznych działań wspierających. Monitoring obejmuje analizę sytuacji opiekuńczo-wychowawczej, bytowej i społecznej rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci oraz ewentualnych zagrożeń w ich prawidłowym rozwoju.

W celu osiągnięcia zamierzonych rezultatów i realizacji ww. potrzeb, niezbędna jest dalsza współpraca pracowników i jednostek organizacyjnych na terenie Gminy Miejskiej Jarosław, działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca interdyscyplinarna stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

z up. BURMISTRZA
Dyrektor Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Jarosławiu

dr Barbara Cienki